

Kanotities

De Alblasserwaard en Vijfheerenlanden

Door Charles Füss
Foto's mede van
Jaap Ruiter en Marten de la Vieter.

Afgelopen paar jaar ben ik veelvuldig in de Alblasserwaard en Vijfheerenlanden geweest, om kanoroutes te verkennen en knelpunten in kaart te brengen. Het is een karakteristiek polderland met een stelsel van sloten, vaarten, weteringen en oude riviertjes. En daarbij horen koeien, boerderijen en molens. Landschappelijk zijn er heel mooie stukken langs weidse polderweteringen. Het gebied ligt tussen de Lek en de Waal, van Kinderdijk tot Leerdam. Bij kanovaarders zijn hier bekend de Giessen, Alblas, Kinderdijk en de Linge, maar er is nog meer kanowater.

Je ziet hier fraaie oude boerderijen, vaak gelegen op wat hogere plekken, donken geheten, oude kerkjes en molens van diverse typen. Die molens staan niet alleen bij Kinderdijk, maar overal in deze polders. Bij Groot-Ammers is het Liesveld met de ooievaarskolonie. Je ziet niet alleen deze vogels in de streek, maar ook witte reigers en lepelaars. En bij de Oude Zederik kun je purperreigers aantreffen.

Het kanorouteplan

Ondernemers in de streek werken aan een kanorouteplan met routes voor gps en op papier. Horeca, B&B's, campings en kanoverhuur doen mee. Waar nodig worden kanosteigers vernieuwd of aangelegd. De vaarafstanden zijn

heel divers en op enkele plaatsen sluiten routes op elkaar aan. Startplaatsen liggen bij een parkeerplek, horeca of kanoverhuur. Volgens plan is alles gereed voor het komend vaarseizoen. De kanoroutes komen op de TKBN-website te staan en uiteraard ook op die van de betreffende ondernemers. In de rubriek Kanonieuws melden we dit als het zover is.

De vaarroutes

Je hoeft niet te wachten op dit kanorouteplan, want er zijn meerdere trajecten waar je nu al prima kunt varen. Gebruik dan een stafkaart, waterkaart, Google-kaartjes of toeristenkaarten om de hierna genoemde routes te kunnen volgen. De wateren liggen over het algemeen in stil landelijk gebied met oude dorpjes en weidse weilanden. Uiteraard geldt dit niet overal en 's zomers groeit er langs de boezems riet. Op sommige trajecten langs dorpjes in de Vijfheerenlanden zijn er nog veel mooie oude gemetselde boogbruggen, heulen geheten, hoog genoeg voor kano's. Nieuwe bruggen zijn soms laag en dan moet je even goed bukken.

De Giessen

De Giessen is een veenrivier, ooit ontstaan uit de Noordeloos en de Kromme Giessen. Het riviertje is bevaarbaar vanaf Den Dool bij Noordeloos tot aan de monding in de Merwede bij Hardinxveld-Giessendam. In Noordeloos is de rivier heel smal en vaar je tussen de huizen door. Gaandeweg wordt de Giessen steeds breder. Vanaf Den Dool heen en terug tot de sluis bij Giessendam is het 30 km.

Halverwege herinnert de naam Pinkeveer aan het vroegere tolveer, dat in 1883 is vervangen door een houten brug. Vanaf de 16e eeuw maakte het Pinkeveer het mogelijk om per postkoets te reizen tussen Gorkum, Schoonhoven en Gouda. Hierna kom je door Giessenburg. Oude wipwatermolens staan bij Overslingeland en Den Dool. Het streekmuseum "De Koperen Knop" is gevestigd in een 17e eeuws hallenhuis boerderij in Hardinxveld-Giessendam. Destijds is bij de aanleg van de Betuwespoorlijn bij Giessendam een boomstamkano opgegraven: 7000 jaar geleden kwamen hier al kano's!

Startpunten: Kastanjeplein 8, 3381 LT Giessenburg en bij de campings.

De Graafstroom en de Alblas

De Graafstroom is in de 13e eeuw gegraven als verbinding tussen de veenriviertjes Goudriaan en Alblas. Tegenwoordig is er geen verbinding meer met de Goudriaan en begint de Graafstroom bij de dam in Vuilendam. Vanaf hier loopt de Graafstroom langs Molenaarsgraaf naar Bleskensgraaf, waar het water overgaat in de Alblas. In Molenaarsgraaf is een dam met aan weerszijden een kanosteiger. Links voor Bleskensgraaf staat een poldermolen, rechts na de plaats een korenmolen. In Bleskensgraaf is een pauzeplaats in het centrum bij de brug.

De Alblas is het vervolg van de Graafstroom en is een oude polderrivier, met molens bij Oud-Alblas en Alblasserdam. Hallenboerderijen, waarvan sommige op een donk, zie je langs de hele route. Ten westen van Oud-Alblas maakt de rivier een grote lus naar het noorden, ook hier staat een molen. Aan de westzijde van deze lus kun je goed pauzeren. De lus wordt afgesneden door de Nauwe Alblas. Vanaf Vuilendam tot de dam in Alblasserdam op en neer is 28 km, met de lus bij Oud-Alblas erbij is het 31 km.

Langs de Graafstroom en Alblas zijn weinig uitstapplaatsen, behalve bij horeca en de startplaatsen. Maar weet dat ook de oude historische stenen stoepjes openbaar zijn, je ziet ze her en der (zie foto).

Startpunten:

Damseweg 109, 2975 LG Ottoland-Vuilendam;
Oosteinde 6, 2969 AS Oud-Alblas;
Oosteinde 8A, 2969 AS Oud-Alblas.

Kinderdijk en de Achterwaterschap

De molens van Kinderdijk staan op de werelderfgoedlijst van Unesco. Met de kano kun je een unieke tocht langs de molens maken. Het Nieuwe Waterschap is de boezem van de Nederwaard, het Achterwaterschap is de boezem van de Overwaard. Rond 1740 zijn bij Kinderdijk langs beide boezems acht molens gebouwd plus drie in de aanliggende polders om de maalcapaciteit in de Alblasserwaard sterk te vergroten. Middenin de 19e eeuw zijn twee stoomgemalen toegevoegd ter verdere vergroting. Vanaf 1950 hebben elektrische gemalen de taak van de molens overgenomen. Een goed startpunt is in Oud-Alblas bij De Krom of bij de parkeerplaats bij de brug N481. Vanaf

Fietsbrug Ammersche Boezem

hier tot Kinderdijk kom je al meerdere molens tegen, heen en weer is het 18 km, met de extra lus bij de Nauwe Alblas komt er 3 km bij. Je kunt er ook een bijna-rondje van maken. Zet dan tevoren een auto aan het eind van de N481 (Zijdeweg) bij de fietsbrug over het Achterwaterschap, waar is een kanosteiger is. Bij Kinderdijk draag je dan over naar het Achterwaterschap. De overdraagplaats is bij de bootsteiger naast de houten voetbrug naar de museummolen.

Startpunten:

Oosteinde 6, 2969 AS Oud-Alblas;
Oosteinde 8A, 2969 AS Oud-Alblas.

Ammersche Boezem

Een zeer fraai traject heen en weer langs de molenkade met de vier molens van de Ammersche Boezem, te verlengen met een rondje Ottoland. In Groot-Ammers is het kanocentrum gevestigd in de Roedenloods: een historisch

Wingerdse Molen

unieke loods waarin vroeger de (reserve) roeden voor de molens aan de Molenkade lagen. Volg de Ammersche Boezem langs de molens. Na de fietsboogbrug de afslag links nemen, ook hier is een brug, en je vaart op de Dwarsgang. Aan het eind na de brug linksaf ligt het dorp Goudriaan. Hier kun je ook starten bij de parkeerplaats naast het restaurant 't Raadhuis en de tocht omgekeerd varen. Heen en weer naar Groot-Ammers is het ongeveer 12 km.

Startpunt:

Smoutjesweg 3, 2977 AR Goudriaan.

Rondje Ottoland

Voor het rondje Ottoland ga je aan het eind van de Dwarsgang rechtsaf, volg de Smoutjesvliet tot de Giessen. Daar rechtsaf tot Giessenburg waar bij de brug een pauzeplaats is. Dan rechtsaf brug door en de Peursumsche Vliet volgen. Deze gaat na twee haakse bochten over in de Ottolandsche Vliet naar Ottoland. Na Ottoland kun je weer rechtsaf de Dwarsgang in, of recht door terug naar Groot-Ammers. Het rondje is 16 km en inclusief op en neer naar Groot-Ammers is het 22 km.

Startpunten:

Smoutjesweg 3, 2977 AR Goudriaan;
Kastanjeplein 8, 3381 LT Giessenburg.

Rond De Donk

De Donk is een rivierduin van 4,7m boven NAP dat als een heuvel tot 6 m boven het omringende polderland uitsteekt. Van oudsher staan hier boerderijen. Tot de 16e eeuw heeft er ook een klooster gestaan. Voor avonturiers is het een sportieve rondgaande tocht van twee dagen, met kamperen bij een paalcamping, gelegen op 800m ten westen van de Donk nabij de Donkse Brug.

Dit rondje kun je starten in Vuilendam of Oud-Alblas. De route volgt de Graafstroom en Alblas naar Kinderdijk. Daar via het Achterwaterschap naar de Donk. Aan het eind rechtsaf via de Ammersche Boezem naar Ottoland. Hier gaat de kano op de kanokar en loop je 1 km naar de Graafstroom in Vuilendam. Deze route brengt je alles wat de Alblasserwaard mooi maakt: molens, polder, oude boerderijen, natuur, stilte. De totale lengte van de tocht is circa 40 km.

Ook Rob Nuij heeft hier al eens gevaren en een tweedaagse tocht beschreven. Deze route maakt een afsnijding met een wandeling en via kleine watertjes van de Donk naar de Alblas. Zie de beschrijving bij kanoroutes op de TKBN-website.

Startpunten:

Damseweg 109, 2975 LG Ottoland-Vuilendam;
Oosteinde 6, 2969 AS Oud-Alblas;
Oosteinde 8A, 2969 AS Oud-Alblas.

De Linge bij Asperen

De Linge westwaarts

Een vriendelijk deel van de Linge langs de plaatsjes Kedichem en Spijk. Twee kilometer ten oosten van het startpunt Oosterwijk is het Glasmuseum van Leerdam. Ook hier is een parkeerplaats en bootsteiger.

Vanaf het startpunt rechtsaf de Linge volgen. Rechts ligt het plaatsje Kedichem en hier maakt de rivier een slinger. Links volgt nu het langgestrekte dorp Spijk, hier is een theetuin rechts bij het voetveer. Aan het eind ligt recht voor de plaats Arkel. Ga je hier rechtsaf door de vernauwing met openstaande sluis, dan vaar je via het Zederikkanaal tot de Punt. Stap bij de brug uit aan een van de lage oevers. Tochtlengte: 16 km totaal heen en weer.

Startpunt:

Oude veerstoep, Lingedijk 8,
4163 LK Oosterwijk.

De Linge oostwaarts

Oostwaarts kun je de tocht net zo lang maken als je wilt. Eerst langs Leerdam naar Asperen. Hier ligt een fort van de nieuwe Hollandse Waterlinie; ook de sluisdeur hier in de Linge maakt deel uit van deze waterlinie. Een goede uitstapplaats om het fort te bezoeken is langs de stadswal rechts voor de sluis, waar lage oevers zijn.

Verder varend kom je langs Acquoy, Gellicum, Rhenoy, Rumpt en Beesd. Je vaart hier door het westelijk deel van de Betuwe, dat in het voorjaar een schitterend beeld geeft met de fruitbomen in bloei.

Na Beesd en de A2 ligt links het landgoed Mariënwaard en rechts de witte korenmolen De Vlinder. Daarna volgen Deil, Tricht en Geldermalsen. Twee km verder splitst de rivier zich, linksaf gaat het riviertje de Korne naar het pittoreske Buren. Rechtsaf vervolgt de Linge nog

1 km tot de stuw. Na de stuw kom je linksaf via een smalle sloot bij camping de Karekiet. Na een sportieve kampeernacht vaar je de volgende dag terug naar Oosterwijk. Vaarafstand van Oosterwijk tot Buren is circa 27 km. Startpunt:
Oude veerstoep, Lingedijk 8,
4163 LK Oosterwijk.

Weteringen in de Vijfheerenlanden

Tussen Leerdam, Meerkerk, Lexmond en Zijderveld ligt een uitgestrekt polderland met weteringen zoals de Huibert en de Nederboeicopper- en Overboeicopperwetering. De Huibert is al bevaarbaar, bij de andere weteringen moeten nog enkele kanovoorzieningen komen.

De Huibert is een fraaie landelijke wetering, met twee bijzonder rustig en vriendelijk gelegen startplaatsen met pauzebank en parkeerplaats. De Huibert loopt tussen Schoonrewoerd en de Hoekmolen bij het Merwedekanaal. Hier is ook de waterinlaat en moet je omdragen als je het kanaal op wilt, maar dat is geen aantrekkelijk kanowater. Dichterbij Schoonrewoerd zijn er steeds meer bruggen, aan het eind kun je links goed uitstappen bij de lage oever. Rechtdoor lopend is in het centrum een café. Vanaf de startplaatsen kun je de wetering heen en weer varen tot de beide einden, totaal 10 km.

Startpunten:

Overheicop 80, 4145 KV Schoonrewoerd (hoek Zijpekade, pauzebank en parkeren);
Huibertweg 6, 4126 RA Hei- en Boeicop (pauzebank en parkeren naast de brug).

Overnachtingsadressen

Ben je lid van Vrienden op de Fiets, dan heb je een boekje met vele Bed & Breakfast adressen.

* Minicamping Giessenwaard

Grotewaard 16, 4225 PB Noordeloos.
Aan de Giessen, kanosteiger.

* Camping Slingeland

Slingelandseweg 19, 3381 KZ Giessenburg.
Aan de Giessen, kanosteiger in overleg bij de theetuin met kanoverhuur op Slingelandseweg 17d.

* Camping De Groene Waard

Minkeloos 28, 4225 SP Noordeloos.
Gelegen aan een zijarm van de Giessen, de Kleine Vliet, halverwege overdragen (kanosteigers) bij het gemaaltje en dan aan het einde na de brug linksaf; kanosteiger.

* Paalcamping aan de Achterwaterschap

Gelegen op 800m ten westen van de Donk nabij de Donkse Brug.